

פרסום עיתי, עורך: ד"ר רז צימט

"יום ראשון השחור" במג'לס: עימות חסר תקדים בין הנשיא ליו"ר המג'לס

דיון להדחת שר העבודה והרווחה, שהתקיים במג'לס ביום ראשון (3 פברואר 2013) הוביל לעימות חסר תקדים בין הנשיא אחמדינז'אד ליו"ר המג'לס, עלי לאריג'אני. במהלך הדיון הציג הנשיא קלטת המעידה לכאורה על מעורבות פאזל לאריג'אני, אחיהם של יו"ר המג'לס ושל יו"ר הרשות השופטת, בשחיתות כלכלית. בתגובה תקף יו"ר המג'לס בחריפות את הנשיא והאשים אותו בהתנהלות בלתי-מוסרית. הוא אף טען, כי בבוקר הדיון איים עליו סגן הנשיא, כי אם לא יסיר את הדחת השר מעל סדר היום יחשוף הנשיא מידע רגיש בנוגע לאחיו. כלי התקשורת האיראנים המזוהים ברובם עם מבקרי הנשיא גינו בחריפות את האירועים במג'לס והטילו על הנשיא את עיקר האחריות לפרוץ העימות. הם טענו, כי העימות הפומבי מהווה הפרה בוטה של הנחיית המנהיג העליון להימנע מחילוקי דעות בין ראשי הרשויות ומשרת את האינטרסים של אויבי המדינה. העימות החריף מבטא את כישלון המאמצים מצד המנהיג לרסן את חילוקי הדעות בין ראשי שלוש הרשויות ומעיד על המתיחות החריפה בצמרת המשטר חודשים ספורים לפני הבחירות לנשיאות.

דיון להדחת שר העבודה והרווחה, עבד אל-רזא שיח' אל-אסלאמי (Abdolreza Sheykholeslami), שהתקיים במג'לס ביום ראשון (3 פברואר 2013) הוביל לעימות חסר תקדים בין הנשיא אחמדינז'אד ליו"ר המג'לס, עלי לאריג'אני. עימות זה מבטא את כישלון המאמצים מצד המנהיג העליון, עלי ח'אמנהאי, לרסן את חילוקי הדעות בין ראשי שלוש הרשויות ומעיד על המתיחות החריפה בצמרת המשטר האיראני חודשים ספורים לפני הבחירות לנשיאות.

הנשיא, יו"ר המג'לס ו"הקלטת הלוהטת"

ביום ראשון קיים המג'לס דיון, שבסיומו הודח שר העבודה והרווחה מתפקידו בעקבות פרשת מינויו של סעיד מרתז'וי (Sa'id Mortazavi), התובע הכללי לשעבר של טהראן, לתפקיד יו"ר הארגון לביטוח סוציאלי. מינוי זה עורר סערה פוליטית וציבורית על רקע מעורבותו של מרתז'וי בפרשת מתקן הכליאה

כהריזכ (Kahrizak). מתקן זה נסגר בקיץ 2009 בהנחיית המנהיג העליון על רקע דיווחים לפיהם מספר עצורים מצאו בו את מותם כתוצאה מעינויים ומהתעללות.

במהלך הדיון במג'לס נשא הנשיא נאום בו הגן על השר. במהלך דבריו הציג אחמדינז'אד בפני חברי המג'לס קלטת המתעדת שיחה, שהתקיימה בין מרתזוי לפאזל לאריג'אני (Fazel Larijani), אחיהם של יו"ר המג'לס, עלי לאריג'אני, ושל יו"ר הרשות השופטת, צאדק לאריג'אני. הקלטת, שאורכה כ-25 דקות, מהווה, לדברי הנשיא, חלק מתיעוד שיחות שנמשכו כ-24 שעות בין מרתזוי ללאריג'אני ומעידה לכאורה על מעורבות לאריג'אני בשחיתות כלכלית. לאריג'אני ניסה, לטענת הנשיא, במהלך שיחתו עם מרתזוי לשכנעו לסייע לפעילותו הכלכלית של איש עסקים שביקש לרכוש חברות הקשורות לארגון לביטוח סוציאלי. לאריג'אני אף רמז, כי בתמורה לסיוע זה הוא ינצל את השפעתם של אחיו על מנת להסיר מכשולים המעכבים פעילות כלכלית הקשורה לארגון.

נאום הנשיא עורר את אחת הסערות החריפות ביותר שהתרחשו במג'לס בשנים האחרונות. בתגובה לדברי אחמדינז'אד תקף אותו יו"ר המג'לס, עלי לאריג'אני, בחריפות והאשים אותו כי פעל באופן בלתי-מוסרי. הוא טען, כי אין כל קשר בין הקלטת שהציג הנשיא לדיון העוסק בהדחת שר העבודה והרווחה, וכי אם יש לנשיא טענות נגד אחיו, עליו להפנותן לרשות השופטת.

לאריג'אני אמר, כי בבוקר הדיון פנה אליו סגן הנשיא לעניינים פרלמנטאריים ואיים עליו, שאם לא יסיר את הדחת שר העבודה מעל סדר היום, יחשוף הנשיא את הקלטת שברשותו. לאריג'אני השיב לו, כי הנשיא מוזמן לעשות זאת וכי אין בכוננתו להסיר את הנושא מסדר היום. הוא טען כי מדובר בצעד "מאפיונרי" והאשים את אחמדינז'אד כי הוא פועל בשיטות בלתי-מוסריות.

יו"ר המג'לס הוסיף, כי גם ברשותו קיים מידע רגיש, אך הוא אינו מוצא לנכון לחשוף אותו על מנת שלא להלהיט את האווירה הפוליטית. הוא ציין, כי אפילו אחיו של הנשיא, דאוד אחמדינז'אד, הודה בפניו במהלך פגישה שהתקיימה בין השניים, כי מקורבי הנשיא הפועלים במסגרת "הזרם הסוטה" [המזוהה

עם ראש לשכתו לשעבר מעורר המחלוקת, רחים משאלין] משתפים פעולה עם ארגון האופוזיציה, מג'אהדין ח'לק, מעורבים בפרשות שחיתות ומקיימים קשרים עם גורמים בחו"ל. עוד ציין לאריג'אני, כי טוב עשה הנשיא שהשמיע את הקלטת בפני חברי המג'לס, כיוון שכעת הציבור האיראני מכיר טוב יותר את אישיותו. בתום נאום לאריג'אני ביקש הנשיא להגיב לדבריו, אך לאריג'אני סירב לבקשתו בטענה, כי העניק לו די והותר זמן לשאת דברים בפני חברי המג'לס.

זמן קצר לאחר העימות החרף במג'לס הודיעו יו"ר המג'לס והנשיא על כוונתם לכנס מסיבת עיתונאים מיוחדת כדי להתייחס לאירועי היום, אך בסופו של דבר חזרו בהם השניים מכוונה זו, ייתכן בעקבות התערבות מצד לשכת המנהיג העליון.

בתגובה להאשמות הנשיא הודיע פאזל לאריג'אני, ששימש בעבר כנספח תרבות בשגרירות איראן בקנדה, כי בכוונתו להגיש תלונה כנגד הנשיא באשמת הפצת שקרים. הוא דחה מכל וכל את טענותיו וציין, כי פגישתו עם מרתזוי התקיימה ביוזמת מרתזוי. הוא הגדיר את האשמות הנשיא מזימה, שנועדה לאפשר למרתזוי לזכות עצמו מההאשמות כנגדו, וציין, כי בכוונתו להגיב לטענות שהשמיע אחמדינז'אד במסיבת עיתונאים שיכנס בהמשך השבוע (פארס, 3 אוקטובר 2012).

"יום שחור" המשמח את אויבי איראן

העימות החרף במג'לס הפך תוך זמן קצר לנושא העיסוק המרכזי בתקשורת האיראנית. אמצעי התקשורת המזוהים ברובם עם מבקרי הנשיא גינו בחריפות את האירועים במג'לס והטילו על הנשיא את עיקר האחריות לפרוץ העימות. התקשורת הדגישה את דברי המנהיג העליון, שהזהיר לפני חודשים ספורים את ראשי שלוש הרשויות, שלא לבטא בגלוי את חילוקי הדעות ביניהם, ואמר שמי שמצהיר בגלוי בפני האזרחים על חילוקי דעות אלה בוגד במדינה.

האתר עצר-י איראן (Asr-e Iran) האשים את הנשיא בניסיון בלתי-חוקי לאיים על יו"ר המג'לס בחשיפת מידע הקשור לאחיו על מנת לסכל את כוונת המג'לס להדיח את שר העבודה. האתר ציין, כי לא ניתן להבין דבר מהקלטת שהציג הנשיא וכי אם אכן היה בה הוכחה לטענותיו נגד פאזל לאריג'אני, הוא היה מביא קלטת באיכות טובה יותר (עצר-י איראן, 3 פברואר 2013).

היומון תהראן אמרוז (Tehran Emrooz) הזהיר, כי העימות במג'לס משרת את האינטרסים של אויבי איראן. במאמר מערכת שפרסם היומון (4 פברואר 2013) נכתב, כי הדיון מחריף את בעיות המדינה. המג'לס עשה שימוש בסמכותו החוקית להדיח את אחד משרי הממשלה, אך למרבה הצער הדיון התפתח לעימות חריף בניגוד להנחיית המנהיג העליון דווקא בשעה שאיראן ניצבת בפני לחצים חיצוניים חסרי תקדים ובעיות כלכליות חריפות המחייבות לאחד כוחות ולפתור את חילוקי הדעות בין הרשויות. היומון המזוהה עם ראש עיריית טהראן ויריבו הפוליטי של הנשיא, מחמד-באקר קאליבאף (Mohammad Baqer Qalibaf), תלה בנשיא את האחריות לעימות הפומבי ותבע לשים קץ לעימות זה המהווה "משחק במגרשו של האויב".

היומון ג'מהורי-י אסלאמי (Jomhuri-ye Eslami) הגדיר את הדיון במג'לס "יום היסטורי עבור המג'לס" שהוכיח לציבור האיראני, כי מקור חילוקי הדעות בין הרשויות נעוץ בנטייתם של הנשיא ומקורביו לפעול באופן בלתי-חוקי. אזרחי איראן שאלו את עצמם מזה זמן מהם המסמכים הנמצאים בידי הנשיא ושאותם הוא איים לחשוף. הם גם ציפו מהמג'לס לממש את אחריותו החוקית מול הממשלה והנשיא. הדיון במג'לס סיפק תשובה לשאלת האזרחים וכעת ברור, שהנשיא הוא שאחראי לחילוקי הדעות ולסערה הפוליטית.

היומון תקף בחריפות את אחמדינז'אד וטען, כי ניסיונו לאיים על יו"ר המג'לס בחשיפת מידע אודות אחיו על מנת למנוע מהמג'לס לממש את אחריותו הוא דבר מגונה ובלתי מוסרי. יו"ר המג'לס הגיב, לעומת זאת, בתבונה ובאומץ לב והביא בכך להדחת שר העבודה מתפקידו. המג'לס הוכיח, כי אם הוא רוצה הוא מסוגל להשתמש במעמדו החוקי על מנת למנוע מהממשלה ומהנשיא להפר את החוק (ג'מהורי-י אסלאמי, 4 פברואר 2013).

האתר תסנים (Tasnim) הגדיר את האירועים במג'לס "יום ראשון השחור" עבור המג'לס והממשלה המשמח את אויבי איראן. האתר טען, כי הן חברי המג'לס והן הנשיא אחראים לעימות הפומבי. הנשיא התעקש להשאיר את מרתזו בתפקידו וראוי לשאול אותו, האם אין שום תפקיד אחר עבור מרתזו, שהיה צורך להתעקש להשאירו בתפקיד גם במחיר התלהטות האווירה הפוליטית במדינה. גם אם מינוי מרתזו נמצא בסמכותו של אחמדינז'אד, היה ראוי אילו הנשיא היה מוותר על זכות זו כדי לשמור על הרגיעה במדינה ולמלא אחר הנחיית המנהיג העליון. הטעות הגדולה שעשה אחמדינז'אד במהלך הדיון במג'לס מטילה ספק בנאמנותו למנהיג.

חלק מחברי המג'לס אשמים, אף הם, בהתלהטות הרוחות. האם לא היה נכון לוותר על מימוש זכותם החוקית של חברי המג'לס להדיח את שר העבודה כדי לשמור על הרגיעה במדינה? האם חברי המג'לס, שיזמו את ההדחה, לא ציפו להתנהגות כזו מצד הנשיא? האם הם חשבו שהדחת השר תפתור את בעיות המדינה?

חברי המג'לס והנשיא התעלמו, לטענת תסנים, מהנחיית המנהיג העליון והסעירו את האווירה הפוליטית במדינה. הם התעלמו מהבעיות הכלכליות הניצבות בפני האזרחים, עסקו בנושאים שוליים והעניקו לאויבי איראן את ההזדמנות הטובה ביותר להחרף את הלחצים כנגד איראן. מה ניתן לצפות מאויבי המדינה בשעה שהאחראים במדינה אינם חסים עליה ועל אזרחיה? (www.tasnimnews.com) 3, פברואר 2013).

היומון כיהאן תקף, אף הוא, בחריפות את הנשיא ואת חברי המג'לס והאשים אותם באחריות לאירועים. במאמר מערכת טען היומון השמרני, כי מי שמפיק תועלת מהעימות בין המג'לס לממשלה הם "הזרם הסוטה" ו"זרם ההסתה" [כיניו לאופוזיציה הרפורמיסטית], המעוניינים שרשויות המדינה יעסקו במאבקים פנימיים במקום לשתף ביניהן פעולה בפתרון הבעיות הכלכליות.

חברי המג'לס, שיזמו את הדחת שר העבודה, הגבירו ביוזמתם המיותרת את חוסר היציבות דווקא בשעה שהמדינה ניצבת בפני בעיות חשובות יותר. הנשיא מצידו נהג בחוסר מוסריות ובחוסר היגיון והאשמותיו נגד פאזל לאריג'אני היו מיותרות ללא קשר לשאלה האם יש בהן אמת. די להתבונן באופן שבו סיקרה התקשורת הזרה את העימות במג'לס כדי להבין, שהוא משרת את האינטרס של אלה המבקשים לנקום באזרחי איראן על תמיכתם הנמשכת במהפכה ועל השתתפותם הנרחבת בבחירות למג'לס בשנה שעברה (כיהאן, 4 אוקטובר 2012).